

«Бекгілді»
№4 «Байтерек» БББекжай-бақшасының
директоры Б.Ж.Хисамиденова
№1 педагогикалық кеңесте
28 тамыз, 2020 жыл

«Ұлттық ойындар»
Ересек №2 «Шаттық» тобы
(вариативтік компонент)

2020 -2021 оқу жылы

	Ақырыбы	Мақсаты	Әдіс - тәсілдері	Көрнекілігі	Сағат саны
Қыркүйек	«Ақсүйек»	Балаларды ойынның ережесімен таныстырып, дұрыс ойынауға үйрету. Мақсатына жетуге, ептілік, жылдамдық және зеректікті арттыру. Адамгершілікке тәрбиелеу.	Көрсету, түсіндіру, сұрақ-жауап.	Сүйек суреті, сүйек.	1
	«Ақсүйек»	Балалар екі топқа бөлініп, көздерін жауып тұрады. Тәрбиеші немесе ойынды жүргізуші бала ақсүйекті лақтырып: «Ал, табыңдар!» - дейді. Балалар көздерін ашып, жан – жаққа іздеуге аттанады. Қай топтың баласы тауып алып келсе, сол топқа бір ұпай беріледі. Ұпайды неғұрлым көп жинаған топ жеңімпаз атанады.	Сұрақ- жауап ,әңгімелеу	Сүйек суреті, сүйек.	1
	« Арқан тартыс»	«Арқан тартыс» ұлттық ойынының мазмұнын , ережелерін,ерекшелігін, ойынның ойналу әдіс –тәсілдерін меңгерту. Балалардың ептілігін , қимыл-қозғалыс әрекетін дамыту. Төзімділікке,өзара достыққа, сыйластыққа тәрбиелеу.Балаларды ұлттық ойынға деген қызығушылығын арттыру	Түсіндіру, көрсету,сұрақ-жауап.	Арқан.	1
	« Арқан тартыс»	«Арқан тарту» Ойынның ережесі. Арқан тарту.Алаң ортасына көлденең сызық сызылады. Ойынға ортасына қызыл жіп байланған арқан қойылады. Ойынға қатысатын оқушылар өз топтарымен бірге екі жақтан арқанды тартады. Ортадағы көлденең сызықтан қай топ бұрын сүйреп өткізсе , солар жеңіске жетеді.	Түсіндіру, көрсету,сұрақ-жауап	Арқан.	1
Қазан	« Соқыртеке»	Балаларды Соқыртеке ойынымен таныстыру. Балаларға арасында ұлттық ойындарды насихаттау, қызығушылығын арттыру, өз елін сүйюге тәрбиелеу. Жылдамдықты, икемділікті, төзімділікті, күшті дамыту.	Сұрақ- жауап, әңгімелеу	Орамал	1

« Соқыртеке»	Ойнайтын балалар қатар – қатар тұрады. Ойын басқарушы қатар тұрғандардың әрқайсысын жоғары көрсетілгендей мал атымен атап шығады. Еңсоңғы аталған бала «Тентектеке» болады. Ойын кең үйде де, далада да ойналады. Ойын басқарушы ортаға көзі таңылған «Тентектекені» шығарады. Өлең айтылып болысымен, шеңбердің ортасында қалған «Соқыртеке» балаларды ұстауға ұмтылады.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Орамал	1
« Сақина»	Балалардың қимыл белсенділігін, ойында ынтасын арттыру. Ұлттық тәрбиені нығайту. Шапшандыққа, жылдамдыққа тәрбиелеу.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап.	Сақина	1
« Сақина»	Дөңгелек ортасында тұрған жүргізуші, алақанының арасына сақинаны салып, қалған ойыншылардың алақандарына салған болып шығады. Ойыншылардың біреуінің алақанына сақинаны салып: «Менің сақинам қайда?»- деп дауыстап сұрайды. Сұрақты естіген соң, сақинаны алған бала ортадан жүгіріп шығуы қажет. Ойын шарты бойынша көршісінің міндеті сақинасы бар баланы ұстап жібермеуі керек.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап.	Сақина	1
Орамал тастамақ	Ойын ережесін түсіндіру. Ойын барысында балалардың қимыл-қозғалысын жетілдіру. Зеректікті, жылдам ойлау қабілетін, тездікті арттыру	Сұрақ- жауап, әңгімелеу	Орамал	1
Орамал тастамақ	Ойыншылар екі топқа тең бөлініп, арасы он адымдай екі сызықтың бойына қарамақарсы қатарға тұрады. Жүргізуші қолындағы орамалын бірінші топтың өз жағындағы шеткі ойыншыға береді. Ол орамалды өзінің қарсыласының біреуне тастайды да «қа» деп дауыстайды, ол қағып алып, «ғаз» деуі керек, немесе «ла» дейді. Сонда «қағаз», «қала», т.б. сөздер шығады. Айтылатын сөз екі буыннан ғана тұруы қажет. Орамал қағып алған ойыншы сол бірінші буынның сөзі шығатындай екінші буынды уақытында тауып айта алмай қалса, ортаға шығып өнер көрсетеді. Енді орамалды қарсыластар тобына өзі лақтырады. Лақтырған кезде жанағыдай сөздердің бірінші буынын айтуы керек. Осылайшы екі топтың ойыншылары орамалды бір-біріне лақтырып, ойынды жалғастыра береді.	Сұрақ- жауап, әңгімелеу	Орамал	1

Қараша	Айгөлек	Шапшаң әрі шыдамды, ұйымшылдыққа үйрету. Балалардың сөздік қорларын дамыту. Адамгершілікке тәрбиелеу.	Түсіндіру, сұрақ-жауап, талдау.	Орамал	1
	Айгөлек	Ойынның мақсаты — қарсы жақтың құрсауын үзіп, өз жағына көбірек ойыншы алып қайту. Жеребе салудың нәтижесінде ойынды бірінші болып бастауға тиісті жақ (айталық Атобы) екінші (Ә тобына) жақтағы қарсыластарына қарап, хормен қосыла ән айтады. Тобы қарсы жақтағы керек ойыншының атын атайды. Есімі аталған ойыншы қарсы жақтың тобына қарай екпіндей жүгіріп келіп, қарсыластардың құрсауын үзуге тиіс. Егер ол құрсауды үзсе, бір ойыншы алып өз тобына қайтады. Ал, егер үзе алмаса, сол жақта қалады. Ойын соңында кісіні көп жинаған топ жеңіске ие болады.	Түсіндіру, сұрақ-жауап	Орамал	1
Желтоқсан	Қол күрес	Білек күшін жетілдіру; ұлттық ойынға деген қызығушылығын арттыру. «Қол күресі» ойынын насихаттау.	Сұрақ- жауап, әңгімелеу	1 стол, 2 орындық.	1
	Қол күрес	Столдың шегіне қарама – қарсы екі ойыншы оң қолдарының шынтағын столға тіреп қояды да, бірінің қолын бірі алақандастыра мықтап ұстайды. Сол жақтағы қолдарын әркім өзінің оң жақ қолтығына тығып алады. Осылайша ұстасқан екі ойыншы мұғалімнің белгісімен, шынтақтарын сол орынынан қозғамай қарсыласының тіреулі қолын жығуға ұмтылады. Білегі жығылған ойынышы жеңіліп ойыннан шығады. Бұл ойынды олимпиадалық немесе айналмалы деп аталатын жүйемен өткізуге болады	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	1 стол, 2 орындық.	1
	Түйелген орамал	Балалардың сөздік қорларының белсенділігін арттыру. Шапшаң әрі шыдамды, ұйымшылдыққа үйрету. Ойынға деген қызығушылығын ояту.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Суреттер жинағы	1

	Түйілген орамал	Балалармен түйілген орамал ойынын ойнар алдында оныңшарттарымен таныстыру, ойын топ балаларымен ойналады.Түйілген орамалды ұстап қашқан баланы қуу. Ұсталған бала өз өнерін көрсетеді.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Суреттер жинағы	1
Қаңтар	Салт аттылар	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл-қозғалыстарын дамыту.Балаларды ептілікке арттыру.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Аттар	1
	Салт аттылар	Салт аттылар - қазақтың ұлттық ойындарының бірі. Ойын жасыл алаңда немесе спортзалда төсеген маттар үстінде өтеді. Алдын ала ойнаушылар екіден бөлінеді, жасалынған жұптар екі құрамаға бөлінеді. Ойынға тек қана ұлдар қатысады.	Түсіндіру, көрсету,сұрақ-жауап	Аттар	1
	Әткеншек	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл-қозғалыстарын дамыту. Балаларды ептілікке, шапшаңдыққа тәрбилеу.	Түсіндіру, ертегіні сұрақ-жауап, талдау.	Әткеншек суреттері	1
	Әткеншек	Тәрбиеші балалар жүгірген кезде «Жү-гі-ре-міз, жү-гі-ре-міз» деген сөзді айтады.Балалар шеңбердің бойымен екі рет шыққаннан кейін тәрбиеші қимыл бағытын өзгертіп: «Бұрылындар» дейді. Ойнаушылар шыр айналып, сол қолдарымен жіпті тез ұстайды да, екінші жаққа жүгіреді. Әткеншек қимылды бірте-бірте жайлай бастайды. «Ойын бітті мінеки!» деген сөздерді естігенде, балалар жіпті тастайды да, алаңмен жүріп тарап кетеді	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Әткеншек суреттері	1
Ақпан	« Ақ серек, көк серек»	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл-қозғалыстарын, шапшаңдылығын дамыту. Балаларды ептілікке арттыру.	Түсіндіру, көрсету,сұрақ-жауап.	Атрибуттар	1
	« Ақ серек, көк серек»	Балалар 2 топқа бөлінеді * Екі топтың балалары қолдарынан ұстап, бір – біріне қарама – қарсы тұрады. * Бір топтың балалары екінші топтың балаларына «Ақ серек, көк серек, Бізден саған кім керек?» - деп сұрайды *Екінші топтың балалары бір баланың (Алдияр) Атын айтып, шақырады. Шақырылған бала қарама – қарсы тұрған топқа қарай жүгіріп, топты үзуі керек.	Түсіндіру, көрсету.	Атрибуттар	1

	« Тенге ілу»	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл-қозғалыстарын, шапшаңдылығын дамыту. Ұжымда ойнауға дағдыландыру	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап.	Аттар	1
	« Тенге ілу»	Ойынға қатысушылар тепе - тең екі топқа бөлінеді. Әрқайсысы жеке-жеке шыбықтан ат мінеді. Ойын кезінде басталатын жерге сызық сызылады. Одан әрі 20 - 30 метрдей жерден тереңдігі бір қарыстай екі шұңқыр қазылады. Шұңқырға он - оннан тас салынады. Содан екі топтан екі сайыскер шығады, сызыққа келіп қатарласып тұрады. Бастаушының белгісі бойынша шыбық аттарын құйғытып шаба жөнеледі. Сол беттерімен әлгі шұңқырға жетіп қол соғып жібереді де, тасты іліп алып, әрі қарай шауып кете береді. шұңқыр тұсына бөгелуге болмайды.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Аттар	1
Наурыз	« Ұшты – ұшты »	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл-қозғалыстарын, есте сақтау қабілетін дамыту. Ұжымда ойнауға дағдыландыру	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап.	Түрлі ұшатын және ұшпайтын нәрселер, суреттер	1
	« Ұшты – ұшты »	Балалар ұшатын нәрсе айтылса қолдарын көтеріп, ол заттың қалай ұшатынын көрсетуі керек. * Ұшты – ұшты кітап ұшты. Кітап ұша ма? * Ұшты – ұшты торғай ұшты. Торғай ұша ма? Ол қалай ұшады? * Ұшты – ұшты қалам ұшты. Қалам ұша ма? * Ұшты – ұшты ұшак ұшты.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Түрлі ұшатын және ұшпайтын нәрселер, суреттер	1
	« Ханталапай »	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл қозғалыстарын, байқағыштығын, шапшаңдылығын дамыту.	Түсіндіру, көрсету, талдау.	Әдемі боялған 10 асықтар, 1 қызыл асық	1
	« Ханталапай »	Ойынға 4-5 үміткерден қатысады. Ойын үшін 10 асық таңдап алынады. Он бірінші асықтардан ерекше өзге түс (қызыл) боялған болуы шарт бір – бірден асық иірусудің қорытындысы бойынша ойыншылар кезектерін бөліседі. Бұдан соң алғашқы ойыншы қос уыстай ұстаған бар асықты ортаға иіруі керек. Қалған ойыншылар аңдысын аңдап өзге асықтардан ерекшеленген «ханға» қалады. Себебі, хан алшы т, ссе, барлығы тарпа бас салып, ортадағы асықтарды, хан талалай жасауы тиіс. Хан кімнің қолында кетсе, келесі иірі кезегі соған беріледі екен, хан мен бірге қолына ілінген асықтардың санына қарай ұпай жазылады.	Түсіндіру, көрсету.	Әдемі боялған 10 асықтар, 1 қызыл асық	1

Сәуір	« Мысық пен тышқан »	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл-қозғалыстарын, ептілікке үйрету. Ұжымда ойнауға дағдыландыру	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Атрибуттар	1
	« Мысық пен тышқан »	Балалар санамақ арқылы мысық пен тышқанды анықтап алады. *Қалған балалар қолдарынан ұстап, дөңгелене шеңбер құрып тұрады. *Шеңбердің іші тышқанның үйі болады. *Мысық тәрбиешінің белгісі бойынша шеңберді айнала жүгіріп тышқанды қуады, ал тышқан мысықтан барынша алдап қашуға тырысады. *Егер мысық тышқанды ұстап алатын болса, балалар рөлдерімен ауысады.	Түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап	Атрибуттар	1
	«Хан »	Ойынды түсіндіріп, балалардың қимыл-қозғалыстарын, есте сақтау қабілетін дамыту. Ұжымда ойнауға дағдыландыру.	Түсіндіру, көрсету.	Асықтар	1
	«Хан »	Көнге жиналған асықтарды бір жерге басып қосып біріктіреді. Содан кейін көп асықтың ішінен бір белгілі асықты «Хан» деп сайлайды. Екінші ойыншылар көнге жиналған «әр ойыншы не бес, не он асықтан қосуға тиіс») асықты иіретін ойын жүргізуші тағайындап алады. Ол жиналған асықты ортаға екі қолдап иіріп тастай береді. Барлық асықтарды иіріп болған кезде «Хан» көп асықтың арасында көрінбей қалуы мүмкін, мұндай жағдайда ойнаушылардың барлығы асықты иірушінің «Ханды қара басты» деген дауысты естігеннен кейін бас салып асықтарды талап алады. Екінші жағдайда иірген асықтардың арасында «Хан» ашық жатса, онда «Ханмен» бүк жатқан асықты ату керек, ойын осылай жалғаса береді. Ойынның шарты бойынша «Ханмен» асықты атқан кезде басқа асықтарды қозғауға болмайды.	Түсіндіру, сұрақ-жауап.	Асықтар	1
Мамыр	«Аксүйек»	Балаларды ойынның ережесімен таныстырып, дұрыс ойынауға үйрету. Мақсатына жетуге, ептілік, жылдамдық және зеректікті арттыру. Адамгершілікке тәрбиелеу.	Үстел үсті театры арқылы көрсету.	Сүйек суреті, сүйек.	1
	« Арқан тартыс»	«Арқан тартыс» ұлттық ойынының мазмұнын, ережелерін, ерекшелігін, ойынның ойналу әдіс –тәсілдерін меңгерту. Балалардың ептілігін, қимыл-қозғалыс әрекетін дамыту. Төзімділікке, өзара достыққа, сыйластыққа	Түсіндіру, Көрсету.	Арқан	1

	тәрбиелеу. Балаларды ұлттық ойынға деген қызығушылығын арттыру			
« Соқыртеке»	Балаларды Соқыртеке ойынымен таныстыру. Балаларға арасында ұлттық ойындарды насихаттау, қызығушылығын арттыру, өз елін сүйюге тәрбиелеу. Жылдамдықты, икемділікті, төзімділікті, күшті дамыту.	Түсіндіру, Көрсету, сұрақ-жауап	Орамал	1
« Сақина»	Балалардың қимыл белсенділігін, ойында ынтасын арттыру. Ұлттық тәрбиені нығайту. Шапшандыққа, жылдамдыққа тәрбиелеу.	Түсіндіру, сұрақ-жауап	Сақина	1
Барлығы				36